

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

přijal a za ni srdečně poděkoval. Jako dobrý pedagog se osvědčil učitel Kornführer.

V r. 1864 byla nová škola krajským rb. M. Schiffmannem slavnostně otevřena; vyučovali tehdy všestranně vzdělaný, avšak těžce nemocný učitel Weiss, Šimon Reich a David Wurmfeld; náboženství učil do r. 1866 učitel Veith a po něm učitel Thein. Po ranních bohoslužbách v kostele vedl rabin Schiffmann hochy 4. třídy ke studiu „Mischnajoth“. V přítomnosti rodičů konaly se každoročně zkoušky dětí dozorcím rb. Schiffmannem. R. 1872 došlo za příčinou stranických roztržek mezi členstvem obce k tak neblahým následkům, že Bedřich Arnstein, muž pokrokový, zařídil, jak jsme v jeho životopise (viz Žid. představení) již uvedli, t. zv. švédskou školu ve svém domě, kam on i jeho straníci děti své posílali. Řídícím učitelem ustanovil Davida Wurmfelda, znamenitého pedagoga (rodáka z Tučap), kdežto starou školu řídil M. Reich, též dobrý učitel. Odchodem Wurmfelda na učitelské místo u říd. Heinricha (a pak na výrobní spolek) nastalo opět sloučení obou škol. Z této švédské školy vyšel Richard Oppenheimer — již tehdy docházely též děti zámožnějších rodin křesťanských do školy žid., by se naučily něm. —, který nastoupil kariéru diplomatickou. Tehdy se vzdal i učitel Reich svého místa a brzy potom, jsa slabé konstituce, zemřel. Na škole votické vyučovali většinou učitelé pedagogicky vzdělaní a v hebrejštině obeznalí. Na začátku let sedmdesátých působili tito učitelé: Freund, Eisner, Hynek Fischl, Leopold Pollak, Zikmund Pollak a Pick, po jehož odchodu místo druhého učitele ob-

M. Neumann, říd. učitel

držel Marek Neumann. S jeho jménem je spojena nejslavnější doba žid. školy ve V., její dobrá pověst se šířila do dalekého okolí, takže rodiče dávali děti své i ze vzdálených osad od V., by navštěvovaly tam školu. Počet žáků značně stoupl až do nejvyššího počtu 130. Učitelé Neumannovi zdařila se v jeho pedagogické snaze synthesisa náboženské výchovy se všeobecným vzděláním, za což mu celé generace vděčí.

Pisatel těchto dějin při sepisování práce obrátil se, co se týče posledních desetiletí školy votické, na nejvypovolanějšího jich znalce, na svého učitele a přítele učitele Neumanna samého. Jemu vděčím celkem za následující informace, které jsem spojil se vším, co mě jako jeho žáku a rodáku votickému utkvělo v paměti.

Od r. 1866 až do r. 1877 měli dozor nad školou čeští okr. školní inspektorové, posledně prof. Šanda z Tábora, ředitel měšťanky Fabian z Vlašimi, prof. Mejšnar z Tábora.

Při školní konferenci za předsednictví okr. školního inspektora, u přítomnosti starosty Hynka Arnsteina, místního školního dozorce doktora Karla Horna a zapisovatele Marka Neumanna navrhl okr. školní

inspektor, aby byla škola, posud trojtřídní, proměněna v dvoutrídní a Marek Neumann ustanoven za řídicího učitele. Návrh tento byl přijat.

Výnosem ministerstva kultu a vyučování ze dne 18. června 1878 bylo škole uděleno právo veřejnosti.

První starostí nynějšího řídicího bylo zavedení veškerých zákonem předepsaných úředních knih, dále byly zaopatřeny všechny nutné vyučovací pomůcky, zřízena též i školní knihovna, která v krátké době dosáhla přes 300 svazků, a učitelská knihovna, čítající přes 100 svazků. Obě knihovny byly velmi pilně používány. Od r. 1878 přešel dozor nad zdejší školou na německé školní inspektory. Tito byli: dvorní rada dr. Bedřich Rulf, dvorní rada prof. Lieblein, prof. dr. Josef Muhr, vládní rada ředitel E. Reinisch.

V této době byla zdejší škola v rozkvětu, takže počet žactva obnášel přes 120, mezi nimi přes polovina cizích a často 20 až 30 katolických dětí.

Školním platem, který obnášel 2 až 3 zl. měsíčně, byly nejenom kryty školní výdaje, ale i z přebytku byl ještě přestavěn kostel a vystavěna pohřební budova, což vyžadovalo nákladu 8000 zl.

Skoro v každé méně zámožné rodině byly ubytovány cizí školní dítky, které sem byly dány nejenom ze zdejšího okresu, ale i z Vožicka, Vlašimska, ze Sedlčanska, ze Sedlce a z Táborska, ano i z něm. území. Chudým dětem dostalo se v zámožných rodinách úplného stravování.

Každoročně o svátku „Chanuka“ uspořádána byla školní slavnost se zpěvy, přednáškami a divadelními hrami, chudé děti byly obdarovány novými zimními obleky a obuví, a veškeré školní děti ovocem a dobrým pečivem. Velice příjemným a ze zdravotních ohledů prospěšným bylo zavedení polodenních vycházek do blízkých vesnic a lesů.

První z něm. inspektorů, zemský rada dr. Rulf, vyjádřil se po zevrubné celodenní inspekci školy jak o pokrocích, tak i o kázní žactva velmi chvalně, udělil řídicímu písemné pochvalné uznání a zplnomocnil jej k provedení inspekce veřejné školy v Kosové Hoře.

Okr. školní insp. prof. dr. Muhr, známý co řízný a co nejvýše pedagogicky vzdělaný odborník, udělil také též řídicímu po velmi horlivé inspekci pochvalné uznání.

K návrhu okr. školního insp. ředitele Reinische při zasedání okr. školní rady v Sedlčanech byl řídicí učitel vyznamenán pochvalným dekretem za jeho vzorné působení jak co učitel, tak i co vychovatel.

Během času, ke konci 19. a začátkem 20. století, byl se strany českožidovské veden tuhý boj proti židovsko-německým školám v Čechách a bylo mnoho z těchto rozpuštěno. Také zdejší škola nemohla tomuto útoku odolati, nebyla sice rozpuštěna, ale proměněna v českožidovskou školu. Vynesením ministerstva kultu a vyučování z r. 1898 byl na této škole s vyučovacím českým jazykem ustanoven říd. učitelem Marek Neumann.

Od školního r. 1899/1900 byla škola s nyní vyučovacím jazykem českým i nadále spravována řídicím Markem Neumannem, co druhý učitel působil kt. Isak Nettel a po tomto kt. Eduard Lieben. Jelikož žid. obci vždy více a více členstva ubývalo, zastával vždy druhý učitel místo kantorské.

V říjnu 1901 podrobil zem. školní insp. dr. Wenig nyní českou školu celodenní inspekci, při čemž se o pokroku a chování žactva velmi chvalně vyslovil. V školním r. 1902/03 navštívil školu okr. školní insp. prof. Vepřek.

R. 1904 onemocněl řídicí M. Neumann velmi těžce, takže se musil na rozkaz lékařský učitelství vzdáti. R. 1905 přesídlil pak do Prahy. Po 30 letém působení